

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂESCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Uniformizarea cultului divin

Titlul nu ne aparține. L-am împrumutat din substanțiala revistă a Clerului din eparhia Buzăului, „Ingerul”, ce apare lunar.

Părintele I. N. Vasilescu, într'un articol cu titlul de sus pune problema care, firește, preocupă pe foarte mulți preoți din Patriarhia română.

Sfinția Sa se ridică, cu drept cuvânt, împotriva obișnuințelor așa de deosebite, ce se pot constata chiar și numai în slugirile liturghiei din câte-o singură eparhie.

Și mai atinge o chestiune: aceea, că atâtea și-atâtea servicii liturgice din cele premergătoare săvârșirii sfintei liturghii, sunt uneori trunchiate, alteori abandonate de unii preoți.

Aceace Părintele Vasilescu spune, dela Buzău, se potrivește și aicea: Ne lipsește o disciplină canonică-liturgică, pe care o trăia și practica Clerul român de odinioară, și care, de-o vreme încoaci, a cedat locul unui laxism: Nu se mai slugesc în multe locuri, nici măcar slujbele pregătitoare principale, ca vecernia și utrenia (în prag de sfinte liturghii), ca să nu mai vorbim și de ceasuri și altele, aparținătoare nu numai la pregătirea canonică („pravila”) a preoților liturghisitori.

Nu mai vorbim mai aproape, de celelalte slujiri, după evhologiu sau molitvelnic, în care privință avem, de asemenea, nesfârșite variații în practica lucrurilor, uneori chiar cu abateri dela indicațiile însuși evhologiuului.

Nici la alții nu-i mai bine. Iată, de pildă, în biserica unită din Ardeal — care se complace a trăi în iluzia, că ar avea mai multă rânduială în slujbe, — gazeta „Unirea” dela

Blaj (Nr. 15/1937) semnaleză, și ea, defecte de practicare a molitvelnicului.¹⁾

A constata, așa teoretic — într'o gazetă sau alta — neajunsurile vieții liturgice, nu este suficient.

A începe uniformizarea practicilor liturgice, de altar și în legătură cu molitvelnicul, este, fără îndoială, o necesitate arzătoare: *duhovnicească întâi de toate și-apoi și de ordin liturgic și nu mai puțin și de prestigiu pentru însuși Clerul nostru.*

Părintele I. N. Vasilescu semnaleză punctul *inițial* al lucrărilor de făcut în această direcție: Spre a se ajunge la uniformizarea cultului în general, e necesar, după Sf. Sa, *să se respecte înseși prescripțiile cărților noastre de ritual*, cari să rămână drept cinosură de urmat cu rigurozitate și conștiință din partea slugitorilor de altar.

Dar Sf. Sa mai adaogă un lucru de făcut: *să se înlătore și aberațiunile cu caracter local*, provenite din felurite pricini, ca și unele inovațiuni nejustificate.

Ne alăturăm, bucuroși, unor asemenea gânduri de revenire la o practică liturgică uniformă și cu excluderea ingredientelor, diformate de sens și de înfățișare, ale vieții noastre liturgice.

¹⁾ În aceeași foaie (Nr. 32 din 7 Aug. a. c.) preotul uniet Ilie Vețișan, sub titlul „Vrem uniformitate — Abateri dela tipic — Boală cu leac — Videant consules”, arată o întreagă serie de abateri liturgice (cele după Molitvelnic și chiar și la liturghie). Nu bucuroși călăm următoarele: „Ba, și cu prilejul sinoadelor protopopești, se întâmplă să vezi pe cutare, că dă busna în altar, se îmbracă în odăjdii, pune câteva particule pe disc și se repede la altar” (fără să-și fi făcut rugăciunile de „luarea vremii”, în fața iconostasului). Așa se vede, nici ceaialtă „strană” (?) nu strălucește prin — disciplină liturgică. Cum și pela noi se cam uită, pe alocurea, de aceleași rugăciuni, de a le rosti la locul lor.

Fenomenul acesta, negativ, din viața noastră bisericească, a atras atenția și la noi, în Ardeal, de mai multă vreme. Așa de exemplu, în conferința eparhială dela Arad, din 1906. S'au exprimat atunci deziderate de purificarea practicilor noastre liturgice și de revenirea la uniformitate. Dar, din oarecari pricini, chestia a rămas pe loc.²⁾ Iată, de ce ne-am oprit, plăcut îndatorați, la articolul din revista „Ingerul”: *Pentru că*, prin coloanele ei, se dă graiu unei necesități arzătoare, care nu mai trebuie lăsată să stea pe loc, ci să fie îndrumată spre deslegare definitivă.

Acum, că suntem încadrați într'o Patriarhie întinsă — în cuprinsul căreia există o prea largă și nejustificată varietate în executiva liturgică, — trebuie să ne simțim cu atât mai îndatorați să râvnim și spre unitatea practicilor în serviciile religioase.

Căci, într'adevăr, o spunem și dintr'o experiență proprie personală: Este așa de penibil pentru un preot dintr'o eparhie să slugescă chiar și numai într'o eparhie vecină, — de teama de a nu fi judecat, de conliturgisitori ori de credincioși, că nu „știe” slugi, necunoscând obișnuințele din jurul altarului respectiv.

Și-atunci, credem, bine se face, că în fiecare eparhie se orânduiesc slugiri *sobornicești*, cât mai multe, pentruca — cel puțin pentru început — preoții să se obișnuiască la slugiri și mișcări uniforme.

La noi, în Ardeal, slugirile *sobornicești* se practică, mai ales în legătură cu întrunirile preoților, în cadrele Asociației Clerului: în cercuri religioase și pe protopopiate, — lucru practicat de altfel și în alte eparhii din Patriarhie, din adins cu scopul uniformizării practicilor rituale.

Cam multă vreme, de când puneam, personal, în discuție necesitatea de a se revizui practicile noastre la deosebite servicii dumnezeiești, publice și private, și ceream măsuri pentru revenirea la o practică liturgică generală și unitară. Spuneam atunci, că ar trebui, ca episcopii să aibă câte-un organ propriu, în centrele eparhiale, care să se ocupe de chestiune și, sub călăuzirea episcopului locului, să țină slujbe *sobornicești*, ca slujbe de model.³⁾ Iar cu alt prilej, într'un studiu publicat în re-

²⁾ Am semnalat-o aceasta și în Nr. 30 din 1925 al acestui organ

³⁾ Dr. Gh. Ciuhandu: *Reorganizarea mitropoliei ardelen. Arad, 1920 pag. 24*

vista „Biserica ortodoxă Română” din 1923,⁴⁾ concretizăm necesitatea reînvierii vechei instituții canonice a preotului numit la Greci „*deuterevon*” — oficiu reînviat în Biserica ort. din Grecia, cu bun folos — care avea și are misiunea de a controla și îndruma viața liturgică bisericească, în cadre și forme unitare.

Cine și prin ce mijlociri să promoveze purificarea, de ecrescențe, și îndrumarea unitară a slugirilor din viața liturgică a Bisericii noastre? este, firește, o chestiune ce se ține de atribuțiile Sfântului Sinod.

Noi, preoții, cari constatăm neajunsurile, n'avem decât să ne dăm seama de ele și să tindem a le preveni prin respectarea prescripțiilor din cărțile liturgice: liturghier și molitvelnic, în primul loc.

Dar, și până s'ajungă Sfântul Sinod să ia măsuri în cauză — ceea ce ar fi mai greu și, totodată, foarte de dorit — problema rămâne deschisă pentru fiecare *chiriarh în special, de a încerca: să creieze o uniformitate în practice, mai întâi în eparhia sa; și după ce s'ar ajunge la atâta, ar fi mai ușoară de deslegat și problema generală, adică pe Patriarhie, a uniformizării practicilor din serviciile rituale.*

Dar aceasta este numai partea *externă* a problemei, cătră care, spre cinstea noastră, a preoților, tindem cu toții, deoarece îi simțim necesitatea.

Dar, față de această parte de *inveliș sau de exterior, a problemei*, — a cărei rezolvare se pare că a inițiat-o cu autoritate academică și profesională un profesor universitar de specialitate, începând — dela slugirea *esențială* — cu lămurirea practicilor rituale la săvârșirea sfintei liturghii,⁵⁾ — grăbim de a semnală și o problemă de *ordin mai înalt, privind conștiința slugitorului.*

E vorba de ceea ce și în vechii codici de Drept bisericesc românesc și în practica preoților noștri bătrâni se numea „*pravila*” pregătirii preotului de slugirea sfintei liturghii. Un lucru, prea de puțini observat astăzi, ce trebuie repus în practica preoțească de obște!

Poate, vom reveni mai deaproape asupra acestei probleme, deoarece ni se pare *mult mai esențială și mai necesară* decât interesul unei reduceri a serviciilor bisericești la numitorul comun, ce s'ar numi: uniformizare sau, mai bine zis: uniformitate liturgică, sub aspectul ei exterior.

⁴⁾ Studiu reprodus sub titlul „Reorganizarea centrelor noastre ierarhice și Unificarea bisericească”. București, 1923, pag. 64.

⁵⁾ Pr. P. Vintilescu: *Contribuții la revizuirea liturghierului român. București, 1931.*

Baptismul și celelalte secte*)

de NICHIFOR CRAINIC

Zilele trecute s'a ținut în București congresul secției baptiștilor din România. Momentul a fost foarte bine ales: vacanța de vară goalește Capitala, iar vigilența și atenția, față de problemele și mișcările ce ating direct marile interese românești, scad. Astfel congresul s'a ținut cu largul concurs de totdeauna al presei iudaice și fără nicio atitudine din partea celor datori să vegheze la apărarea patrimoniului spiritual al acestei țări.

Poate mulți dintre noi nu știu că mișcarea baptistă din România se bucură de o situație specială. Mulțumită propagandei presei evreești și intervenției anumitor factori români ai democrației, dar mai ales presiunii metodice și permanente a forurilor baptiste anglo-americane asupra guvernelor noastre, această mișcare nu mai e considerată ca o sectă și se bucură de libertatea cultelor recunoscute, cu singura deosebire că nu e încă introdusă în bugetul statului. Poate nu va trece mult și vom vedea săvârșindu-se și această crimă împotriva intereselor românești. Mai ales că eu cunosc demagogi, cari, în perioada electorală, și-au luat angajamentul față de baptiști, în schimbul voturilor, bine înțeles, de a-i trece în rândul cultelor subvenționate. Ministerul educației naționale a mers și mai departe, admitând printr-o decizie de acum câțiva ani ca elevii baptiști să frecventeze școlile noastre normale și să intre astfel în rândurile învățătorimii, — pentru a deveni propagandiști direcți ai acestei răfăciri printre copiii neamului nostru!

Și totuși, baptismul e o sectă nu mai puțin primejdioasă decât oricare alta. Ne-o spune arhicunoscutul domn J. H. Rushbrooke, secretarul alianței baptiste mondiale, care a participat la recentul congres din București, împreună cu o întreagă listă internațională de englezi, americani, francezi (dr. Lewis, mă rog!), elvețieni, unguri, bulgari, etc., și au făcut declarații ziaristiilor galițieni din Capitală. Cum acești galițieni dela „Adevărul” și „Dimineața” au o pasiune arzătoare pentru anumite mișcări din sânul creștinismului, l-au întrebat pe d. Rushbrooke care e deosebirea dintre ortodoxie și baptism. Răspunsul, publicat foarte pe larg în „Dimineața”, e categoric:

Baptismul nu admite sfânta tradiție, adică nu admite Biserica, nu admite ierarhia ei harică, nu admite Sfintele Taine, nu admite dogmele și disciplina formulate de sinoadele ecumenice și nici interpretarea învățăturii Domnului, dată în unanimitate concordanță de cugețarea părinților bisericesti.

Baptismul nu admite Crucea ca simbol al mântuirii și ca semn distinctiv al creștinismului autentic.

Baptismul nu admite cultul sfinților cari, pentru creștinii adevărați și pentru Biserica, sunt realizatorii desăvârșirii morale după modelul Mântuitorului.

Baptismul nu admite decât Biblia, pe care fiecare ins o interpretează cum i se pare lui.

Dar toate aceste puncte negative, care constituie credința baptistă, după însuș secretarul general al alianței mondiale, sunt comune tuturor sectelor. Iar principiul interpretării individuale a Bibliei, deasemenea comun tuturor sectarilor, e tot ce poate fi mai

contrar rânduielii consacrate a Bisericii noastre. El e însăși sursa anarhiei din care s'au născut aceste denaturări și contrafaceri ale creștinismului, care sunt sectele.

Ne este, deci, cu totul indiferent că baptismul are aderenți sus puși în Anglia sau în America. În domeniul religios, noi ortodocșii, cari facem parte din Biserica autentică, întemeiată de Mântuitorul lumii, nu putem primi îndrumări de credință dela rătăciții cari vin cu prestigiul occidental pe meleagurile noastre. Pentru noi nu exista alt prestigiu decât acela al dogmelor sinodale și al așezămintelor date de Mântuitorul prin Biserica sa. Creștinismul poporului românesc e de origine apostolică și nu aventurierii din Occident pot fi îndrumătorii credinței noastre.

Autenticitatea ortodoxiei exclude astfel orice fel de propagandă de altă confesiune printre români și îndeosebi orice fel de propagandă sectară. Învățătura oricărei secte este anathie individualistă față de rânduiala apostolică și sinodală a ortodoxiei. Poporul român, născut în creștinism cu mult înaintea tuturor popoarelor Occidentului, posedă tezaurul infinit de bogat al adevăratei credințe încât n'are nevoie de nicio idee religioasă venită de acolo. Dimpotrivă acest Occident are nevoie de luminile ortodoxiei pentru a ajunge la înțelegerea justă a Mântuitorului, de care s'a depărtat prin anarhia răstălmăcirilor individualiste.

Iată o dovadă: Anglia are o singură biserică de stat care nu e cea baptistă, dar cea anglicană. Și totuși această biserică, prin care se consacră regii marelui imperiu, vine la noi, ortodocșii, pentru a cere certificat de dreaptă credință! Iar în același timp, conducătorii londonezi ai baptismului au îndrăzneală să se plângă, — cum au făcut-o în impertinenta moțiune a congresului de la București, — că n'ar avea libertatea deplină de acțiune în România. Ce însemnează această libertate într-o țară ca a noastră, decât deslănțuirea acțiunii anarhice de distrugere a aceleiași ortodoxii, după certificatele căreia umblă anglicanii, cari sunt tot englezi ca d. Rushbrooke?

Oamenii noștri politici, atât de timorați în fața presiunii exercitate de puterile străine, ar putea trage din această situație argumente definitive pentru suprimarea libertății de propagandă în România atât a baptismului cât și a tuturor celorlalte secte. Nu există nicio putere în lume să oprească un popor de a-și apăra patrimoniul credinței strămoșești. Cu atât mai puțin când e vorba de ortodoxie, pe care însăși Biserica oficială a Angliei o recunoaște ca formă autentică a învățăturii Mântuitorului.

Orice propagandă baptistă, sectară, sau de orice altă confesiune printre membrii națiunii noastre, atinge deopotrivă Biserica strămoșească și interesele permanente ale statului național.

Atinge Biserica, fiindcă implicit și explicit orice confesiune sau sectă e împotriva acestei Biserici din moment ce propaganda de corupere se face printre românii ortodocși. Constituția declară Biserica ortodoxă Biserica dominantă a neamului românesc. În consecință, statul e obligat să conlucreze cu organele ei, dar cu mijloacele lui, la apărarea patrimoniului spiritual pe care îl reprezintă această Biserica. În Italia, catolicismul fiind recunoscut ca Biserica de stat prin tratatul încheiat la Lateran, statul se obligă formal să apere catolicismul împotriva oricărei alte confesiuni sau secte. Aceeași obligație e dată prin constituție statului român față de Biserica sa dominantă.

*) Reproducem (din „Universul” 9 Aug.) acest substanțial și foarte binevenit articol lămuritor, pentru a fi cunoscut și utilizat — în conversație, în pastorație și predică chiar — din partea Preoțimii noastre.

Aceasta cu atât mai mult cu cât înseși interesele statului național sunt lezate prin propaganda sectelor și a confesiunilor eterodoxe. Căci temeliea acestui stat e sufletul românesc, unitar și omogen prin puterea spirituală a ortodoxiei. Cuceririle sectare printre români nu fac altceva decât fărâmițează unitatea spirituală a neamului și anarhizează baza sufletească a statului național.

Slăbiciunea noastră în toate e desbinarea dintre noi. Străinii ne domină, desbinându-ne.

Acesta e, de fapt, scopul oricărei propagande sectare în România în această privință. Alianța baptistă mondială merge mână în mână cu Alianța israelită universală. Ce dovadă mai clară vreți decât aceea că ziarele „Adevărul” și „Dimineața” sunt organele de susținere ale baptismului și ale tuturor sectelor? Urmăresc de aproape două decenii această chestiune. Acest domn Rushbrooke e unul din cei mai înviersunați dușmani ai statului nostru prin denunțurile otrăvite, pe care le face împotriva noastră în presa baptistă din Anglia. Ei bine, nu e un singur articol și o singură notiță publicată de el acolo să nu fie reprodusă și comentată în defavoarea noastră de presa din Sărindar!

Baptismul și toate sectele merg mână în mână cu iudaismul în România, înfrățite prin instituția ocultă a francmasoneriei. Ce interes pot să aibă talmudiștii noștri față de aceste forme degenerare de creștinism, pe care ei totuși nu le îmbrățișează ci numai le susțin, ce interes altul decât acela de a sfărâma unitatea spirituală a acestui neam ortodox pentru a ne anarhiza, pentru a ne desbina ca să ne poată domina mai ușor și mai sigur?

„Astra” își ține adunarea generală la Timișoara.

Asociația pentru cultura și literatura poporului român-„Astra” își va ține Adunarea Generală la Timișoara, în zilele de 11, 12 și 13 Septembrie. Cu această ocazie, Regionala Bănățească a Astrel organizează un cortegiu etnografic; expoziții: agricolă, etnografică, de pictură, a scrisului românesc din Banat, de vânătoare, produse miniere și forestiere, precum și demonstrații sportive ale „Șoimilor României” și o reprezentație de gală pentru sărbătorirea Maestrului Tiberiu Brediceanu. Se va reprezenta de către Opera din Cluj „Seara Mare” a Maestrului Brediceanu.

Apelăm la toți bunii Români să participe la aceste serbări de manifestare a solidarității românești din Banat.

Participanții au 50% reducere pe C. F. R. Vor lua bilet întreg dela stația de plecare, iar la Timișoara vor primi o legitimație de călătorie, ca să se poată întoarce cu același bilet.

Anunțările pentru banchet și reprezentația de gală se fac până la 10 Septembrie la Astra Bănățească, Timișoara Bul. C. Diaconovici-Loga No. 1.

Adevărata religie revelată

de Pr. Căp. Dr. Teodor Potcaș

IV.

Romanii au edificat *Templul Păcii*. Și mândri de grandoarea acelui templu, au întrebat Sibila, până când oare va subsista acel templu superb? Deschizând cărțile profetice, înaintea ochilor li se descifrează următoarea profecie: „*Templul se va ruina, când o fecioară va naște pe fiul său*”. Romanii din asta au dedus că templul lor va dă-nul etern, căci au considerat de imposibil: ca o fecioară să poată naște. Dar templul impozant s'a ruinat după câțiva ani.

Însă înainte de ce s'ar fi întâmplat aceasta, conform mărturiilor scriitorului păgân Dio, în statuetele zeilor instalate în Templul Păcii a trăsnit fulgerul și metalul incandescent, din care s'au construit acelea, s'a topit și a curs în toate părțile. Statueta de piatră, între ele și a zeului suprem Jupiter, au căzut și s'au frânt în bucăți. Statua Lupoicel, care reprezenta pe întemeietorii Romei. Romulus și Remus, asemenea s'a doborât dela sine și s'a frânt, iar literele sculptate pe coloanele templului au devenit indescifrabile.

Toate acestea s'au întâmplat cu 62 de ani înainte de Hristos. Senatul s'a spălmântat la văzul catastrofel. Măcar de s'ar fi adus aminte de profecția Sibilelor, după care Fiul lui Dumnezeu va veni, o Fecioară li va da lumii pe Acel Care va desființa idolatria și va dicta legi noului omenirii!

În anul următor s'a născut împăratul Augustus, sub a cărui suveranitate s'au împlinit toate cele ce profecții poporului lui Izrael și augurii păgâni au prezis dinainte.

Cu cât se apropia mai mult acel moment fericit, cu atât mai frecvent întâlneam seria întregă a fenomenelor surprinzătoare, cari au pregătit și sufletele păgânilor pentru venirea Răscumpărătorului.

Tot atunci amuțise și graul auguralului lui Apollo din Delphi. Mare senzație a produs acest eveniment în Imperiul roman. Cicerone, vrând să demonstreze inutilitatea zeilor, s'a provocat și însuș la acest caz mistic, inexplicabil, că amuțise augurul lui Apollo. Nici el n'a putut pricepe cauza muțeniei, dar a declarat-o aceasta spiritul cel rău, ce obișnuia să grăiască despre acel altar păgân. Adică împăratul Augustus, fiind un mare venerator al zeului Apollo, a sacrificat 100 de vite acestui zeltăți, ca să știe în fine, pentru ce nu grăește mai mult. Și augurul lui Apollo grăește pentru ultima dată, zicând:

„*Un copil ebru, care ordonă, căci e Zeu adevărat, m'a gonit de aici și m'a trântit în iadul întunecat. Pleacă de aici, altarul meu va fi mut deja*”.

După aceasta Augustus s'a întors în Roma și în templul Capitoliului a construit un altar cu această inscripție: „*Ara primogenito D:1*”. — „*Altarul Unuia-Născut Flu al lui Dumnezeu*”.

Acestea nu se pot trage la îndoială, căci în acelaș loc s'a edificat o splendidă biserică creștină cu hramul: „Ara coeli”, „Altarul cerurilor”. Aceasta e cea mai veche biserică în Roma și există și în prezent.

Tradiția a păstrat încă mai surprinzătoare fapte despre acest loc. Adică în această splendidă biserică se află o capelă, pe al cărei pereți se pot citi următoarele date interesante:

„Această capelă se numește Altarul Cerurilor. S'a zidit pe acelaș loc, pe care — după tradiție — Fecioara Maria s'a prezentat împreună cu Pruncul ei micuț în fața împăratului Augustus.”

La acest fenomen ceresc a servit o circumstanță m'nunată. Conform relatării scriitorilor păgâni, împăratul Augustus întrebă Sibila: oare va considera de bine ea, dacă el, împăratul, va pretinde să se venereze ca zeu? (E de știut că era în uz la împărații romani, ca după moartea lor să se adore ca zei, ba încă și în viața lor au pretins omagiu divin pe seama lor). După aceasta i-ar fi apărut lui Fecioara Maria cu Pruncul Iisus într'o aureolă strălucitoare, zicându-i: „Acesta să fie altarul Unuia-Născut Fiu alui Dumnezeu”. Capela s'a edificat deci exact pe acest loc, anume din ruinele Capitoliului distrus. Spiritul cel rău, care peste atâtea secole s'a adorat în acest templu, în fine fu forțat să cedeze loc împăratului Iisus.

Sub dominația lui Augustus s'a întâmplat încă și altă ceva. În Roma, dincolo de râul Tibru, în Ghetto în cartierul rezervat iudeilor, era o cazarmă, pe care Augustus a transformat-o în spital pe seama ostașilor, veterani merituoși, pentru aceea au numit-o „Taberna meritoria”. În acelaș timp, când Iisus S'a născut în Vitleem, în această cazarmă a izbucnit un isvor de untdelemn, ce o zi întreagă curgea așa de abundent, încât și râul Tibru a primit din el excesiv. Păgânii admirau uluși acest fenomen, dar nimeni nu a fost capabil să-l explice. Noi însă putem deja să interpretăm acest eveniment minunat. Fiul lui Dumnezeu, al Cărui nume este Christos, adică Cel-Uns, S'a născut în acel timp din Fecioara Maria. Izbucni-a untdelemnul între păgâni în cartierul rezervat iudeilor desprețuți de păgâni, ca să se împlinească cuvântul Scripturii: „Din poporul lui Israel va precede mântuirea, dar și pe seama păgânilor.” Din iudei și din păgâni se va forma Biserica lui Christos, în care va curge în mare abundență untdelemnul harurilor.

Nu putem dubita în adevărul acestui fenomen minunat. Căci în anul al 220-lea după Christos, creștinii au închiriat acest loc memorabil și volau să clădească o capelă pe el. Dar niște comercianți păgâni l-au alungat de acolo. Ajungând la proces conflictul iscat între creștinii și păgâni, împăratul Alexander Severus l-a judecat favorabil creștinilor cu sentința: „Este mai bine să se venereze acolo Dumnezeu, oricum, decât să se înfundeze birii!”

Papa Calixt I. (218-222), deci, cel martirizat tot acolo a edificat o capelă spre venerația Fecioarei Maria și aceasta fu întâia biserică în Roma cu hramul „Nascătoarea de Dumnezeu”. În prezent o bazilică splendidă eternizează acel eveniment minunat.

Așa dar constatăm realizarea exactă a tuturor celor profetite, ceea ce demonstrează lustru că întreg creștinismul este nu invenția fanteziei omenestii. Dumnezeu este Autorul aceluia. Pentru aceea, fericit este cine nu se împuținează în credință! Adevărat e că totul, ce Sibilele au profetit și exprimat despre Domnul Christos, este prea mult amestecat cu opinii păgâne. Dar precum monedele antice mai întâi le curățim de rugină, de materia veche lipită pe ele și numai după aceea putem face deducțiile la epoca din care au devenit: așa, alegând aceste idei divine scăpătoare mereu din eronatele opinii religioase ale păgânătății, în ele putem recunoaște împede pe Mesia, pe viitorul Mântuitor al lumii și răscumpărător al omenirii.

Putem declara deci fără ezitație, că Inșuș Dumnezeu fu Autorul acelor profetii, Inspiratorul prorociilor și sibilelor. Dumnezeu fu aievea învățătorul omenirii. După cele precizate până aci, nu mai putem presupune nici o secundă, că: Atotbunul, Atotdreptul Dumnezeu să fi primit nepăsător nenumăratele erori fatale ale oamenilor, fără ca să nu le fi găsit din cer, fără ca să nu-l fi călăuzit pe calea mântuirii. Am demonstrat în cele premerse că, și înainte de Domnul nostru Christos, toată omenirea nu s'a îndoit în aceea că Dumnezeu a grăit către oameni; toate neamurile au crezut convingător că Dumnezeu S'a revelat pe sine oamenilor. Numai filozofia modernă vrea să documenteze că revelația divină nu e absolut necesară, indispensabilă, fiindcă ar fi suficientă însăși filozofia să instrueze pe oameni. Adică rațiunea luminată prin revelație, atacă revelația! Noi știm însă că, și pe lângă toată lămurirea noastră întâmplată prin revelație, — rațiunea omului nu e mai puțin supusă eroare decât cum a fost înainte de Christos. Ar fi suficient să citim operele filozofilor laici din prezent, pentru ca să constatăm incontestabil: cum se înclină de aci colo autorii teoriilor diverse, șovăind în obscuritatea opiniilor confuze; cum răstoarnă unul doctrina celuilalt, fiindcă niciunul nu găsește fundament solid filozofiei sale! Ar fi suficient să citim istoria timpului nostru actual, gazetele, ca să ne convingem în ce criză tângim și în ce curloase, ridicale, tragice rătăcirii se găsesc multe suflete vârtoase! Ce nefericit ar fi neamul nostru românesc, dacă n'ar avea alt învățător decât acești filozofi laici!...

Dar să-și înalte ochii spre ceruri și să nu dubiteze: *Dumnezeu este învățătorul nostru!* El a grăit către noi și ceea ce a spus El este religia, credința dumnezească. Fără de asta nu poate exista dreptate, pace, mulțumire pe glia patriei noastre; fără de asta

viața noastră publică nu poate asigura disciplină, ordine, totul ar fi confuzie, chaos!

Așadar există Dumnezeu! Există religie! El bine, unul fiind Dumnezeu, numai una poate fi religie adevărată. Această deducție e logică, corectă. Dumnezeu e Spiritul adevărului; pretutindeni și pururea Acelaș; etern și invariabil, Care niciodată nu poate înșela, smâgă sau minți. El deci, în tot timpul și în tot locul, numai adevăr poate grăi; iar minciuna și smințeala numai urf și desprețul o poate. Dumnezeu e Spiritul sfințeniei și înțelepciunii. El deci nicicând nu poate aproba păcatele, rătăcirile și nebuniile oamenilor. Dreptaceea: unul e Dumnezeu și una este religia adevărată. Prin atât e rostită credința asupra celor cari în idioția lor afirmă că: E indiferent ce religie are și mărtorisește omul. Oare, frate creștine, tot una este a fi în lumină sau în întunecime? a crede adevărul sau a comite păcatul, minciuna? Într'adevăr așa stupid nu s'au cugetat încă nici păgânii, cari susținând ca bună religia lor, au desprețuit creștinismul și persistau să-l stărpească, dar în fine s'au convertit, s'au încreștinat. Cel mai practic procedeu ar fi deci, frate creștine, ca între idolatri să fim închinători la chipuri c'oprite; între Turci aderenții lui Mahomed; între iudei, mozaici; între creștini ucenicii lui Hristos?!

N'am ce zice: splendidă religie! O pricepere foarte convenabilă a unui om comod!... Numai că, așa ceva, și numai a cugeta despre Sfântul Dumnezeu este un păcat mai osânditor decât ateismul; cel mai oribil păcat ce se poate imagina despre Dumnezeu și despre adevărata religie!

Știu bine, că toți creștinii dreptcredincioși, ortodoxi, cinstiți, cucernici, cu cuget bun, între cari te socot și pe tine, în această privință vor fi de-o părere și de-o convingere cu mine, care am mărturisit-o aci.

Dogma răscumpărării

(După Mitropolitul Antonie al Chievlui).

de Pr. A. Cuznețov

V

Suntem convinși, că suferințele grele ale Mântuitorului în grădina Ghetsmani, au provenit din compătimire pentru viața păcătoasă și pentru înclinarea păcătoasă a omenimii, începând cu dușmanii și cu trădătorii Lui de atunci și din toate veacurile și că cuvintele Dumnezeiești ale lui : „Dacă se poate, să treacă dela Mine paharul acesta“, se referă, nu la răstignirea și moartea lui apropiată, ci, anume, la această dispoziție istovitoare, de tristețe profundă pentru neamul omenesc păcătos, cel așa de mult iubit de de dânsul. Explicarea noastră, corectă, o afirmă și Ap.

Pavel, exprimându-se la fel despre rugăciunea în grădina Ghetsmani, și anume în legătură cu influința morală regeneratoare a lui Hristos asupra oamenilor, ca prin patriarhul lor comun : „Nu însuși Hristos și-a atribuit sieși mărirea de a fi prim-archiereu, ci acela care l-a spus... El în zilele trupului său cu strigăte și lacrimi a adus rugăciune și rugare către Acela, care poate să-L mântuiască de moarte și era auzit pentru smerenia Sa“!

Cum vedeți, Hristos s'a rugat, nu pentru mântuirea de răstignire și de moarte; altcum nu puteam spune că era auzit, pentru că răstignirea și moartea El tot le-a suferit. El s'a rugat pentru ușurarea tristeții, care L-a stăpânit pentru omenirea păcătoasă. Această tristețe era acel pahar, pentru a cărui trecere s'a rugat Tatălui Ceresc (Marc 14,37 ; Mt. 26,39-42 ; Luca 22,42).

Din aceste cuvinte nu reiese, că Hristos s'a rugat pentru suferințele cari se apropiau, ci pentru aceea ce El a trăit „în ceasul acesta“, adică în timpul rugăciunii Sale.

Dar atunci, după aceasta explicație a întâmplărilor, în ce chip a fost El auzit? A venit la El îngerul și L-a întărit. Tatăl cel ceresc a auzit pe Fiul Său suferind, care era aproape covârșit de tabloul păcătoșeniei lumii decăzute, a oamenilor, și l-a trimis s'asla altei lumi, a sfinților și a îngerilor, cari nu s'au lăpădat de voința și de dragostea Lui. Înfrățirea îngerului a liniștit pe Hristos și El, recreat, lese înaintea trădătorului și a dușmanilor. Iată, în acest senz, El era auzit; și cuvintele următoare ale Ap. Pavel sprijinesc explicarea noastră asupra rugăciunii din grădina Ghetsmani ca a marelui Arhieru (Evr. 5,8-10): „Măcar că era Fiul, s'a făcut ascultător prin cele ce a pățimit și făcându-se desăvârșit, s'a făcut, tuturor celor ce-L ascultă pe El, pricină de mântuire veșnică, numit fiind de Dumnezeu Arhieru după rânduiala lui Melhisedec“.

Cuvintele acestea, verbal, afirmă ceea ce am spus mai sus și anume: *Dragostea compătimitoare a lui Hristos, în inimile noastre devine o putere sfințitoare și în acest senz El este primul Arhieru al nostru.*

Acum, e la locul său să ne întoarcem la întrebarea: *În puterea cărei legi e posibilă aceasta?* Iată, aici vine în socotință învățătura despre încorporarea lui Hristos. Era explicată, că a iubi pe fiecare om separat și a se întrista pentru el a putut numai Atotștitorul și Atotputernicul Dumnezeu. Acum vom vedea, că transpunând sfințenia Sa în inimile oamenilor, nu a putut fi decât și om. Mai pe scurt: Răscumpărătorul nostru a putut fi numai Dumnezeu-om, și așa și este.

(Va urma)

Bibliografie

Major adjutant *Teofil Sidorovici* și *C. Enescu*—*Bughea: Straja Țării — O credință și un avânt*, lucrare aprobată de Secretariatul O. E. T. R., cu Nr. 3523/1937 București, 1937. — Lucrare închinată Majestății Sale Regelui. Cuprinde, în partea I: Discursurile Maj. Sale, nouă la număr. Partea II: Sub titlul „O credință și un avânt”, cuprinde lămuriri și îndemnuri cu privire la organizarea și educarea tineretului, un capitol tratând și despre Biserică și Străjerie. — Partea III: Rezumate din conferințele doctrinare ținute de I. P. Sf. Patriarh, N. Iorga, Dr. C. Angelescu și alți șase bărbați mari ai neamului. — Partea IV: arată cum a luat ființă organizația O. E. T. R.

Cartea e foarte folositoare. Consiliul eparhial o recomandă în deobște. Achiziționarea pentru bibliotecile protopopești este obligatorie, ca și pentru toate parohiile cu mijloace potrivite.

Prețul Lei 100.—.

Oficiilor protopopești se vor trimite de Consiliul eparhial. Alte exemplare vor fi procurate de la Bibliotecă Diecezană.

Charles Guyon: Descoperirea porțelanului, și *René Samot: La Pelle Roșii*, traduceri de Aurelia Blaga, instituitoare în Oradea, prețul fiecărei broșuri e de Lei 8.50. Traducătoarea, secretară la filiala societății ortodoxe naționale a femeilor române din Oradea, ni a trimis aceste broșuri cu lămurirea (cuprinsă în prefețele broșurilor), că urmărește completări de lectură, pe care a introdus-o, cu mult folos în clasele sale. — Vestim această lectură, pentru toți aceia pe cari îi poate interesa, ca părinți sau în altă calitate, precum și în legătură cu bibliotecile parohiale pentru tineret. Broșurile se pot cere de la traducătoarea (Oradea, Str. General Moșoi, 16.)

Informațiuni

Cei cu treburi la Consiliul eparhial sunt avizați, pentru orientare, despre măsurile de mai jos, luate de către P. Sf. Sa Părintele Episcop, cu dispoziția Nr. 6038/1937. Cab.

1. *Consilierii referenți și funcționarii din gremiu vor primi vizita partidelor numai între orele 11—13, lăsându-li-se astfel răgazul cuvenit pentru a-și săvârși lucrările încredințate.*

2. *Preoții cu treburi aici, vor fi primiți și în birourile eparhiale numai în orele indicate și numai îmbrăcați în reverendă.*

P. C. Sa Părintele Nic. Crișmariu, președintele nostru colaborator, fost paroh în Bărăteaz, acum pensionar în Timișoara a dăruit sfintei biserici din comuna sa natală Moșuța, rente de Stat, în valoare de Lei: 50.000 (cincizeci mii), cu titlu de „fondul preotului Nicolae Crișmariu”. Încrestăm și această informație, lăudând fapta frumoasă, alături de mulțumita comunei bisericesti.

Convocare

Cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Episcop Andrei, convocăm adunarea generală a secției Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna”, pe ziua de Miercuri, 22 Septembrie 1937 orele 10 în sala mare a Academiei Teologice din Arad.

Ordinea de zi.

1. La orele 9 Chemarea Duhului Sfânt.
2. La orele 10 deschiderea adunării.
3. Raportul secretarului.
4. Raportul casierului.
5. Raportul comisiei pentru fondul de ajutor.
6. Restaurări.
7. Propuneri.

Președintele secției: Secretarul secției:
Preot Florea Codreanu Preot Nicolae Cimpoeș

Redacțional

— *Mulțumim celor ce se interesează de cercetările noastre cu titlul „Specificul românesc unit”, și răspundem, că articolele din chestiune, tocmai de aceea, le reproducem în broșură Pentru numărul de față, din motive tehnice, intrerupem publicarea, dar vom urma.*

În ultimele noastre numere s'au strecurat câteva greșeli de lipar, din pricina că redactorul, absentând, n'a putut vedea foaia înainte de ieșire din tipar. Pe viitor, nădăjduim, cetitorii noștri vor fi scutiți de inconveniente de acest fel.

Avizul Administrației:

Ni-se solicită mereu numere din trecut, sub cuvânt că n'ar fi sosit la destinație. În asemenea cazuri, cei interesați sunt invitați să reclame, întâi de toate, la oficiul postal respectiv, deoarece revista o trimitem de aici regulat.

Deoarece nu tipărim prisos de exemplare, numerele, cari toluși s'ar reclama de aici — de la Administrație, nu de la Redacție! — să fie cerute cel mult în 8 zile de la apariție; almintrea se prea poate să nu avem de unde le trimite.

Nr. 6232/1937.

Concurse

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea pe durată exclusivă a anului școlar 1937/38 a burselor vacante din Fundațiunea Teodor Papp, administrată de subsemnatul Consiliu Eparhial. Îndreptățiți la acele burse sunt conform literilor fundamentale: a) rudenile fondatorului, b) tinerii români ortodocși din Giula, cari studiază la noi în patrie, c) în lipsa recurenților indicați sub a) — b), urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche cari cercetează școale:

elementare, gimnazii, licee, comerciale, industriale, de agricultură, militare, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și elevii.

Concurenții au să-și prezinte cererile la Consiliul eparhial subsemnat în termenul concursual cu următoarele documente în original ori autenticate la vreun notar public: 1. Extras de botez din matricula bisericească provăzută cu clauza oficiului parohial local, că petiționarul și azi aparține Bisericii noastre. 2. Rudeniile fondatorului să adauge și informații familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire. 3. Atestat de neavere dela direcția politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă. 4. Dovada de studii că în anul școlar trecut a avut cel puțin media 6,50, iar universitarii despre toate cursurile, respectiv semestrele ascultate și document despre examenele prestate. 5. Concurenții să dovedească, cu adevărată dela direcțiunea școlii; de au sau nu au bursă și dacă au, ce sumă face aceea. 6. Studenții universitari vor produce și certificatul decanatului respectiv despre conduită și despre aceea dacă mai au sau nu bursă, și dacă da, în ce sumă?

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Sept. 1937.

—□—

Nr. 6233/1937.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile, pentru conferirea pe durata exclusivă a anului școlar 1937/38 a burselor vacante din fundațiunea „Episcopului Iosif Goldiș” administrată de subsemaatul Consiliu Eparhial. — Indreptățiți la acele burse sunt conform literilor fundamentale: a) rudeniile fondatorului; b) în absența acestor, tinerii români ortodocși din Socodor; c) în absența recurenților indicați sub a) — b), urmează îndreptățirea tinerilor români din Eparhia Aradului cari cercetează orice fel de școale. — Concurenții au să-și prezinte cererile la Consiliul Eparhial subsemnat, în termenul concursual, cu următoarele documente în original ori autorizate la vreun notar public. 1. Extras de botez din matricula bisericească, provăzută cu clauza oficiului parohial local, că petiționarul și azi aparține Bisericii noastre. 2. Rudeniile fondatorului să adauge și informații familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire. 3. Atestat despre starea materială, liberat de direcția politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovada. — 4. Dovada de studii că în anul școlar trecut a avut cel puțin media de 6,50, iar universitarii despre toate cursurile respectiv semestrele ascultate și document despre examenele prestate. 5. Concurenții să prezinte dovadă dela Direcțiunea școlii; de au, sau nu, vre-o bursă și dacă au, ce sumă face aceea. — 6. Universitarii vor prezenta și certificatul Decanului respectiv despre conduită și dacă au sau nu vre-o bursă și dacă da în ce sumă?

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 3 Sept. 1937.

Consiliul Eparhial

No. 6234/1937.

Prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile pentru conferirea, pe durata exclusivă a anului școlar 1937/38, a burselor vacante din „Fundațiunea Ștefan Antonescu”, administrată de subsemaatul Consiliu eparhial. Indreptățiți la acele burse sunt, conform literilor fundamentale, a) Rudeniile fondatorului după frați și soră; b) Descendenții din David Nicoară și Ana, părinții soției fondatorului; — aceștia au preferință; după ei, c) Tinerii români ortodocși din Eparhia Aradului, după arondarea sa veche, cari cercetează școale secundare și superioare. — Concurenții au să-și prezinte cererile la Consiliul eparhial, în termenul concursual, cu următoarele documente, în original, ori autenticate de notar public: 1. Extras de botez din matricola bisericească, provăzută cu clauza oficiului parohial local, că petiționarul și azi aparține Bisericii noastre. — 2. Rudeniile fondatorului să adauge și informații familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire; — 3. Atestat de starea materială, dela direcția politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă. — 4. Atestatul școlar de pe anul trecut cu media cel puțin 6,50, iar universitarii despre toate cursurile respective semestrele ascultate și document despre examenele prestate. — 5. Universitarii vor prezenta și certificat de conduită dela Decanul respectiv, cu adausul: dacă au, sau nu, vre o bursă, — și dacă da, în ce sumă. — 6. Petiționarii să arate: ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adevărată dela Direcțiunea Școlii: de au, sau nu au bursă, și dacă au, în ce sumă.

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în consecință.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Sept. 1937.

Consiliul eparhial

—□—

No. 6235/1937.

Prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile, pentru conferirea, pe durata exclusivă a anului școlar în curs, a burselor vacante din fundațiunea „Ana Iorgovici-Ebesfalvai”, administrată de subsemaatul Consiliu eparhial. Indreptățiți la aceea bursă sunt tinerii români ortodocși din Eparhia Aradului, cari cercetează școalele secundare sau superioare. Concurenții au să prezinte cerere la Consiliul eparhial, cu următoarele documente, în original ori autenticate la notar public: 1. Extras de botez din matricula bisericească provăzută de oficiul parohial cu clauza, că petiționarul și azi aparține Bisericii noastre. — 2. Atestat despre starea materială, a petiționarului și a părinților săi, conținând date precise și specificate. — 3. Atestatul școlar de anul școlar precedent cu nota medie de cel puțin 6,50; iar universitarii dovada despre toate cursurile, respectiv semestrele ascultate și despre examenul prestat la sfârșitul anului școlar încheiat. — 4. Petiționarul să dovedească cu certificat dela școala respectivă; dacă eventual au bursă, sau nu au. Universitarii vor dovedi cu certificat dela Decanatul respectiv și aceea, dacă nu cumva le este reproșată cu vîta academică.

Neobservarea condițiilor de mai sus atrage după sine, trecerea la ordinea de zi peste cererea petiționarului.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Sept. 1937.

Consiliul Eparhial